

Röportaj: Mustafa Doğan KARACOŐKUN

PROF. DR. MEHMET ZEKİ AYDIN:¹ ŞİDDET, ANNE BABADAN ÖĐRENİLİR²

Hocam öncelikle Şiddetin tanımıyla başlayalım derseniz. En genel tanımıyla Şiddet nedir?

Şiddet kelimesi, genel anlamda insanları yıldırma amaçlı yapılanları ifade etmek için kullanılmaktadır. Bir başka deyiŐle Şiddet, bir kiŐiyi hırpalamaya yönelik yoğun bir öfke gösterisidir.

Peki, insan neden Şiddet uygular? Bu, eğitimle ilgili bir problem midir? Herkes Şiddet uygulamak isteğini mutlaka hisseder mi? Bu çerçevede insandaki Şiddet duygusuyla ilgili ne söylemek istersiniz?

Eğitim açısından, Şiddet duygusu ile Şiddet davranıŐı arasındaki farkı ortaya koymak gerekir. Öfke veya düşmanlık duygusunun yoğun ve yıkıcı bir biçimde somutlaŐmış Őekline, yani davranıŐ olarak ortaya çıkmıŐ hâline Şiddet davranıŐı diyoruz. Oyuncak yüzünden kapıŐan iki küçük çocuğun birbirine vurması, yetiŐkin birinin bir başkasını dövmesi, öldürmesi Şiddet davranıŐıdır. Şiddet duygusu ise, duyulması engellenemeyen, ancak kontrol altına alınıp davranıŐ hâline gelmemiŐ öfke duygusudur.

Çocuğunuzun duygularıyla davranışlarını birbirinden ayırarak onun kiŐilik kavramını geliŐtirmesine yardımcı olabilirsiniz. Meselâ, hepimiz zaman zaman birini dövmek, bizi çileden çıkararak birini neredeyse öldürmeyi göze alabilmek gibi duygular yaŐarız. Ancak, aramızda bunu davranıŐ biçimine getirenler, yalnızca duygularını kontrol edemeyenlerdir. Anneler babalar, zaman zaman çocuklarını dövme duygusuna kapılırlar. Bu duyguyu engelleyemedikleri için de, kendilerini kötü anne olmakla suçlayarak eziklik duyarlar. Oysa bu duyguya kapılmak çok doğaldır; doğal olmayan, bu duyguyu davranıŐa dönüŐtürmektir.

O hâlde, Şiddet duygusuyla Şiddet davranıŐını ayırabilmek mümkün ise, bunu yapabilmenin yolu nedir? Daha önemlisi çocuklara bu konuda nasıl bir eğitim vermeliyiz? Örnek olarak onlarda Şiddet davranıŐından önce, Şiddet duygusunu yok edebilme imkânımız var mıdır?

Çocuklar da Şiddet duygusunu yaŐarlar ve bu da çok doğaldır. Çocukları Şiddet duygusunun olumsuz etkilerinden ve sonuçlarından arıtmak için, onların bu duygularını

¹ www.mehmetzekiaydin.com Email: mehmetzekiaydin@gmail.com

² **Bu röportaj**, “Şiddet Anne Babadan Öğrenilir”, M. Doğan KaracoŐkun’la Yapılan Röportaj, **Somuncu Baba**, Malatya Mayıs 2009, sayı:103, ss. 22-24’da yayımlanmıŐtır.

önlemeye çalışmamak gerekir. Böyle yapıldığı takdirde çocuğun şiddet duygusunu bir potansiyel olarak içine gömmesine ve patlamak için fırsat kollayan bir yanardağ alevi hâline gelmesine yol açılmış olur. Çocuğa şefkat, sevgi, içtenlik, dostluk duyguları aşılanıp, şiddetin olumsuz yanlarını dengelenebilir. Her şeyden önce unutmamalıdır ki, şiddet davranışları doğuştan var olan bir duygu değil, öğrenilen bir şeydir. Şiddet duygusuna kapılan bütün çocukların ve hatta yetişkinlerin, bunları kendi anne babalarından öğrenmiş oldukları söylenebilir. Hiç kuşkusuz, kimse çocuğunu karşısına alıp da ona şiddet duygusu aşılama çalışmaz. Ne var ki, çocuklar şiddet duygusunu ve davranışlarını anne babalarına bakarak öğrenirler. Sürekli olarak şiddet hareketleri yapan, birbirine karşı fiili şiddet uygulayan, vuran kıran anne babaların çocukları da ister istemez önlerindeki modeli taklit edecekler ve onlar gibi olacaklardır. Anne veya babaların arada bir sinirlerini kontrol edemedikleri de olur elbette. Ama bunun sık sık tekrarlanması ve itiyat haline getirilmesi çocuğu olumsuz yönde etkiler.

Çocuğun şiddet duygusuna kapılmasını önlemek mümkün olmayabilir. Çünkü duyguların doğuşu kontrol altına alınamaz. Ancak, çocuğun şiddet davranışlarını engellenebilir ve yapılması gereken de budur. Arkadaşına vuran çocuğa "Vurma!" demek yetmez. Siz ilgilenmediğiniz bir anda, o yine vuracak; o anı kollamakla geçirdiği sürece de şiddet duygusu kökleştirecektir. Çocuğun bu duyguyu yüklenmemesine çalışılmalıdır. Çocuğun kardeşiyle dövüşmesi engellenmek isteniyorsa, onun duygularını anlayışla karşıladığımızı belirtmek ve bu yolla boşalmasını sağlamalıyız. Çocuğa, "Kardeşine çok öfkelenmiş olduğunu anlıyorum. İçinden onu bir güzel dövmek geliyor. Ama onu döveceğine, kum torbana ya da bir başka oyuncuğa veya "şamar oğlanı" diye adlandırdığımız bebeğe vursan daha iyi olmaz mı?" gibi sözlerle onun bu duyguları yatıştırılmalıdır.

Hocam tam da burada sizden, özellikle anne-babalara, çocuklara karşı şiddet uygulanması konusundaki tavsiyelerinizi alsak...

Bu konuda anne babaları ilgilendiren iki noktayı açıklamak gerekir: Birincisi silahlar; ikincisi de şiddet ve korku olaylarını konu edinen sinema ve televizyon filmleri, kitaplar, resimli romanlar, vb. Şunu hemen belirtmek gerekir ki, evde hiçbir zaman silah bulundurulmamalıdır. Üzerlerinde silah taşıyanlar da, evlerinde silah bulunduranlar da hep kendilerini koruma gerekçesini öne sürerler, Oysa evde silah bulunması, ev halkının güvenliğini korumaktan çok, günün birinde isteyerek ya da istemeyerek kan dökülmesine neden olur veya en azından kan dökme duygusunu canlı tutar. Silahla oynarken kaza ile kendilerini, kardeşlerini, anne babalarını vuran çocuklar az mıdır? Az sonra unutulup gidecek eşler arasındaki bir tartışması, evde silah olmasının getireceği kışkırtma ile kanlı bir sona varabilir.

Korunma gerekçesini bir yana atıp zorunlu hâller dışında, evde silah bulundurmaktan kesinlikle kaçınılmalıdır.

Teşekkür ederiz hocam.

Ben teşekkür ederim böyle önemli bir konuda dosya hazırladığınız için.